

Příběh o životě Češky v Pákistánu

DOLNÍ VILÉMOVICE (ap) - Vzpomínky Marcely Müllerové na život v Pákistánu jsou tématem její knížky *Ve stínu duhy*. Müllerová (nar. 1974) pochází z Dolních Vilémovic, vystudovala tlumočnictví a prekladatelství německého a ruského jazyka na Univerzitě Karlově v Praze. V letech 2007 až 2008 žila s rodinou v Pákistánu. V současnosti žije a pracuje v Německu.

Svoje dnes již patnáct let staré vzpomínky na život v hlavním městě pákistánské Severozápadní pohraniční provincie Pěšaváru popisuje autorka jako jízdu na horské dráze. Pěšavar je starý již více než dva tisíce let. V 16. a 17. století, za vlády mogulských císařů, byl plný zahrad a monumentů. Dnes z této nádhery nezbylo téměř nic. Poloha města jen několik desítek kilometrů od Chajberského průsmyku, jedné ze vstupních bran do Asie, předurčila jeho historii. Je to historie střetů různých asijských kmenů, která se i dnes odráží v etnicky pestrém obyvatelstvu Pěšaváru, jenž byl také od konce sedmdesátých let ovlivněn občanskou válkou v Afghánistánu. Dlouholetá válka pro oblast kolem Pěšaváru znamenala příliv 2,2 miliónu afghánských uprchlíků (počet obyvatel Pěšaváru je 300 000), žijících za hranicemi města v několika uprchlických táborech. Už z těchto faktů je zřejmé, že Pákistán není místem k životu pro lidi příliš zjemnělé. V anotaci ke knize čteme:

„Představte si, že jste se s manželem právě přestěhovali do nového domu a každým dnem očekáváte příchod prvního dítěte. Ještě v porodnici pak od manžela dostanete zvláštní dárek – letenku do pákistánského Pěšaváru – a zároveň se od něj dozvíte, že tam bude pracovat v projektu zaměřeném na prevenci přírodních katastrof. Rázem stojíte před vidinou dvou let strávených v zemi, kterou byste možná ještě zvládli najít na mapě, jenže to málo, co o ní víte, by se dalo shrnout do dvou vět.

Jak čerstvá matka reaguje na nové prostředí a nezvyklou kulturu? Co pro ni znamená ztráta svobody a pocitu bezpečí v neznámém světě? Jak se vyrovnává se strachem z bombových útoků a hrožících únosů?

Autorka ve svých vzpomínkách prokládaných deníkovými zápisky zachycuje své mnohdy těžko uvěřitelné zážitky na pozadí toho, co se v letech 2007 a 2008 v Pákistánu skutečně událo. Nechte se pohlit svízným vyprávěním o zemi s bo-

hatou kulturní tradicí a jejich tak trochu svérázných obyvatelích.“

Recenzent Stanislav Dvořák řadí knihu *Ve stínu duhy* k zážitkovým typům cestovatelských knížek, které jsou na knižních pultech nejčastější a jednoduše popisují to, co autor osobně viděl a jaké to v něm vyvolalo pocity. Nemůže tedy fungovat jako klíč k pochopení celé pákistánské kultury a tamní společenské reality.

„Ve stínu duhy je spíše osobní deník, v němž na delší teoretické úvahy není místo. Autorka se jako matka kojence vydává do Pákistánu s manželem, který má v Pěšaváru pracovat na projektu týkajícím se prevence přírodních katastrof. Vzhledem k úrovni státu včetně hygieny, zdravotnictví, policie, bezpečnosti či dodávek energie by se jejich plán dal označit za mírně řečeno odvážný,“ tvrdí Dvořák a v tomto názoru se shoduje i s několika čtenářkami, které o knize diskutovaly na internetu.

Kladem knížky však nepochybně je, že své zážitky vypráví Müllerová naprosto věrohodně, svižně a emotivně. Podrobně zachycuje pocity člověka ze Západu, který o zemi, kde se ocitl, téměř nic neví, ale snaží se tam poctivě navázat lidský kontakt a možná i proniknout do duší místních. „Očima cizince se Pákistán může jevit jako totální chaos. Špína, nebezpečí, terorismus, bizarní zvyky, neproniknutelná mentalita,“ zjišťuje při čtení knihy Dvořák. Popisované historky nejsou podle jeho názoru „těžko uvěřitelné“, jak hlásá propagační text na obálce, ale naopak logické a uvěřitelné. „Každému, kdo cestoval na vlastní pěst v zemích indického kulturního okruhu, ledacos připomenou. Vypravěčka se snaží chovat k pákistánským zaměstnancům nebo řemeslníkům přátelsky, ale moc to nefunguje. Pracují neefektivně, občas nepsmyslně a domluva je těžká. Postupně zjišťuje, že tamní lidé běžně lžou a slibují nemožné. Je to součást jejich mentality,“ zjišťuje recenzent knihy.

Také pravda není podle Pákistánců definována jako soulad s fakty, pravda je to, co se zrovna hodí říct, co je společensky únosné. „Někteří bezostyšně rozkrádají i humanitární projekty, které měly pozvednout jejich zemi, a jakmile jde o náboženství nebo příbuzné, práci házejí přes palubu, i kdyby platili trojnásobek průměrné mzdy. Tamní lidé většinou neberou bílého sáhíba jako přítele sobě rovného a už vůbec ne ženu. Chováním k ženám je ostatně tématem na samostatný článek,“ konstatuje také recenzent Dvořák.

Stále se zvyšující nebezpečí, častější bombové útoky nebo záhadné cizí auto, které ji pronásleduje po městě, doženou nakonec vypravěčku až k paranoidním pocitům a slzám. Popisuje ale i pozitivní zážitky, třeba s dětmi ve škole, ve které po určitou dobu vyučovala.

Nejkrásnější chvíle však zažívá s horským národem Kalašů, který se liší od muslimské většiny. Nepochybně je to dáno i legendou, že Kalašové jsou potomky vojáků slavného vojévudce a dobyvatele Řekům tehdy známého světa, Alexandra Velikého. Tuto legendu potvrzuje i fakt, že mezi Kalaši se vyskytují četné evropské typy se světlou pletí a modrýma očima. Součástí jejich tradic jsou i rozsáhlá práva žen: na rozdíl od zbytku Pákistánu chodí nezáhalené a účastní se veřejného života. Postup moderní civilizace ale přináší zvýšenou míru islamizace Kalašů, kteří se snaží uchránit svoji identitu mj. blízkou spoluprací s Řeckem. Čtenář knihy tak nakonec přichází k názoru, že dnešní Pákistán, to opravdu není země pro citlivky.

Brožovanou knihu o rozsahu 333 stran vydalo nakladatelství Host a je nabízena za cenu od 259 do 399 Kč. Křest knihy se konal v třebíčské městské knihovně už v závěru loňského roku. Pamětníci mohli v této souvislosti i zavzpomínat, že v knihovně se s Marcelou Müllerovou konala už v roce 2010 velmi úspěšná beseda s názvem *Živly zkoušený Pákistán*.